

Globalisering, utbildningsreformer och nya förutsättningar för läraryrket

Peter Lilja

Inledning

I detta kapitel diskuteras nutida förutsättningar för lärares yrkesutövande i relation till en ökande extern påverkan på svensk utbildningspolitik och vilka konsekvenser detta får för politikerns vilja att skaffa sig ökad kontroll över lärares arbete i ett allt mer decentraliserat skolsystem. Dessutom ställs frågan om detta i förlängningen innebär att vad det betyder att vara lärare långsamt håller på att förändras i ett samhälle allt mer präglad av globalisering och marknadsanpassning?

Utgångspunkt för diskussionen är det ökade intresse för utbildningspolitiska frågor som varit tydligt, inte minst i Sverige där frågor om skolans otillräcklighet vad gäller exempelvis förmågan att upprätthålla ordning och disciplin varit centrala liksom skolans oförmåga att få eleverna att uppnå de i läroplanerna fastställda utbildningsmålen. Denna utveckling är inte unik för Sverige utan går att finna i flera europeiska länder. I introduktionen till sin bok om den engelska skoldebatten konstaterar utbildningssociologen Stephen Ball;

Education has become a major political issue, a major focus of media attention and the recipient of a constant stream of initiatives and interventions from government (Ball 2008, p. 1).

Hur kan vi då förstå detta ökande intresse för de utbildningspolitiska frågorna? I takt med framväxten av en allt mer globaliserad världsekonomi och expanderande mellan- och överstatligt samarbete kring en allt större mängd frågor skapas nya förutsättningar för nationalstaternas möjligheter att bedriva politik på egna villkor, vilket får bety-

delse för hur nationella utbildningssystem styrs och organiseras. Från att ha varit en principiellt nationell angelägenhet har utbildning idag intagit en central roll på agendan hos ett flertal överstatliga organisationer, som exempelvis Organisationen för ekonomisk utveckling och samarbete (OECD) och den Europeiska unionen (EU), med konsekvensen att individuella staters inflytande över utformningen av utbildningspolitiken minskat. Samtidigt har utbildning kommit att knytas allt hårdare till den ekonomiska sfären och betraktas av många som en av de viktigaste produktionsfaktorerna i det globala kapitalistiska systemet. Precis som Ball understryker i citatet ovan, har detta resulterat i ett allt större intresse från politiskt håll att på olika sätt styra och kontrollera detta viktiga konkurrensmedel genom kontinuerliga reforminitiativ. Dessa har till stor del handlat om förändringar av utbildning, organisering och uppföljning av lärares arbete. Få yrkesgrupper har, som Ball (2008) understryker, under senare år utsatts för så många och skiftande reforminitiativ som lärarna, inte bara i Sverige utan också utomlands.

Globalisering och utbildningssystemens förändrade förutsättningar

Utbildning har sedan nationalstatens födelse varit en primärt nationell angelägenhet. De nationella utbildningssystemen spelade en stor roll för skapandet av nationell enighet och syftade till att förse det framväxande industrisamhället med den arbetskraft som behövdes samtidigt som den uppväxande generationen fostrades till goda samhällsmedborgare (Green 1997). Under de senaste 30 åren har dock omvälvande samhällsförändringar, ofta sammanfattade i begreppet globalisering, kommit att utmana detta sätt att se på utbildning.

Globalisering tolkas här som framväxten av supraterritoriella, transplanetära förbindelser genom vilka sociala relationer i allt större utsträckning förlorar sin omedelbara och ofrånkomliga koppling till

specifika geografiska platser¹⁵ (Scholte 2005). Ett tydligt resultat av detta är den förskjutning av makt och inflytande som uppstår, inte minst i förhållande till utbildning, när överstatliga organisationer får allt mer inflytande över frågor som tidigare ansågs ligga inom ramen för enskilda staters interna – och därmed suveräna – intressen. Enligt Dale (1999) är dessa överstatliga organisationer de centrala aktörerna bakom framväxten av den ”globala” utbildningsdiskurs som kommit att gå under namnet *kunskapsekonomin*. Innan innebörden i detta begrepp förklaras något mer ingående kan det vara på sin plats att understryka att denna globala diskurs inte enbart är något som enskilda nationalstater tvingas inordna sig i, utan något som de till viss del själva varit delaktiga i att skapa. Dale skriver

...it should be noted that...though those countries may have individually ceded some of their national political capacity to international organizations, they have done so voluntarily, in order to maintain their own privileged positions in the world economy, indeed...this has become a significant driver of the globalization process (Dale 1999 s. 4).

Enligt Sörlin och Vessuri (2007) är det tydligast framträdande draget i kunskapsekonomin att den är marknadsdriven och opererar i enlighet med marknadens ideologi. Även om han förhåller sig tveksam till begreppet i sig menar Ball (2008) att det centrala i kunskapsekonomin är att kunskap i stor utsträckning betraktas som en produktionsfaktor, vilket får stora konsekvenser för sättet på vilket utbildningens roll i samhället betraktas. Dess främsta syfte är inte längre, inom ramen för denna diskurs, att bidra till samhällelig gemenskap och reproduktion, utan snarare att generera konkurrenskraftiga individer med förmågan att delta i den globala konkurrensen om högkvalitativa arbetstillfällen och inflytande på den globala marknaden. Dale (1999) menar att den tydligaste effekten globaliseringsprocesser har på enskilda nationalsta-

¹⁵ Här skall dock läsaren uppmärksammas på att för att undvika förenklingar och överdrifter understryker Scholte att globalisering inte upplevs i samma utsträckning överallt, att det inte handlar om en rätlinjig kulturell homogenisering och att det dessutom inte kan anses vara en enda isolerad process eller att denna skulle ha medfört att nationalitet och nationalstaterna helt tappat sin betydelse (se Scholte 2001).

ter är det sätt på vilket de tvingar dem att omorganisera sina verksamheter i syfte att bli mer konkurrenskraftiga (se också Cerny 1997).

I linje med denna logik blir det naturligt att utsätta också utbildnings-systemen för konkurrens i syfte att maximera deras effektivitet. De utbildningsaktörer som levererar bäst resultat till lägsta möjliga kostnad premieras på bekostnad av dem som uppvisar sämre utbildningsresultat och kostnadseffektivitet. Detta resonemang är en central del av den av neoliberalismen inspirerade förvaltningsteori som går under namnet ”New Public Management” (Ball 2003), inom vilken en bärande tanke är att stora delar av det som traditionellt ansetts vara statens ansvarsområde, exempelvis skola och sjukvård, kan tillhandahållas mer effektivt och till lägre kostnad om privata intressen tar över ansvaret för att producera och leverera dessa tjänster. Resultatet blir en kraftig utbyggnad av system för granskning och kontroll kopplade till tydligare ansvarskyldighet, inte minst inom utbildningssektorn (Lingard & Ozga 2007), vilket resulterat i att den centrala kontrollen över utbildning snarare ökar än minskar inom ramen för kunskapsökonomi, om än i nya former anpassade till en avreglerad statsapparat (Ball 2007). Detta innebär att de statliga kontrollorganen står inför delvis nya uppgifter, eller att tyngdpunkten i deras verksamhet förskjuts mot övervakande uppgifter och produktion av information kring hur enskilda aktörer lyckas i förhållande till sina konkurrenter vad gäller resultat och effektivitet. Ball (2003) ser detta som karaktäristiskt för framväxten av *det performativa samhället* vilket logik han beskriver på följande sätt:

Performativity is a technology, a culture, and a mode of regulation that employs judgments, comparisons and displays as means of incentive, control, attrition and change – based on rewards and sanctions (both material and symbolic). The performances (of individual subjects or organizations) serve as measures of productivity or output, or displays of ‘quality’, or ‘moments’ of promotion or inspection. As such they stand for, encapsulate or represent the worth, quality or value of an indi-

vidual or organization within a field of judgment (Ball 2003 s. 216).

En central strid inom ramen för dagens utbildningsreformer rör makten över definitionen av vad som ska anses vara god utbildningskvalitet eller hög effektivitet och mer generellt vem som kontrollerar detta bedömningsfält. I den globala utbildningsdiskursen blir elevers prestationer i internationella jämförelser avgörande kvalitetsmarkörer och viktiga indikatorer på staters konkurrenskraft inom kunskapsekonomin, vilket resulterar i att göra skola och utbildning, och därmed lärares arbete, till ett högprioriterat område över vilket politiker i allt större utsträckning försöker skaffa sig kontroll; något som presumtivt får konsekvenser för lärares möjligheter till professionell autonomi. Ball går så långt som att hävda att de i det performativa samhället dominerande styrningsteknologierna inte bara syftar till teknisk och strukturell förändring på organisationsnivå, utan snarare är en mekanism för att förändra själva innebörden i vad det innebär att vara lärare, att skapa nya läraresubjekt (Ball 2003). Behovet av ”nya” lärare är också framträdande i en sammanfattande rapport kring utbildning publicerad av OECD, *Education Today – The OECD Perspective* (2009). I rapporten understryker OECD vikten av effektiva lärare för länders utbildningsresultat, något som också framhålls som centralt i den så kallade McKinsey-rapporten (Barber & Mourshed 2007), i vilken världens mest välfungerande utbildningssystem (i betydelsen bäst elevresultat i OECD:s PISA undersökningar) analyserats. McKinsey-rapportens slutsats är att inget utbildningssystem är bättre än kvaliteten på dess lärare, vilket OECD tar som utgångspunkt i sitt argumenterande för lärare som kontinuerligt ”förbättras” genom att ”utvecklas professionellt”. För att uppnå detta argumenterar man för att lärare bör underställas ”kontinuerlig utvärdering under hela yrkeskarriären” för att därigenom säkerställa att de arbetar utifrån ”evidensbaserad” kunskap vilket anses vara en förutsättning för att ”förbättra skolpraktiken”, i betydelsen bättre elevresultat.

Liksom hos OECD, har åtgärder i syfte att höja kvalitén på lärarna kommit att inta en central plats i dagens svenska utbildningsreformer,

inte minst efter Alliansens valseger 2006. De statliga utredningarna kring lärarlegitimation och skärpta behörighetsregler (SOU 2008:52) och en ny hållbar lärarutbildning (SOU 2008:109) är två tydliga exempel på detta.

Utbildningsreformer och förändringar av läraryrket

Utbildningsreformer riktade mot förändringar av lärares arbete är alltså en central del av anpassningen till kunskapsekonomins globala utbildningsdiskurs. Längst har denna utveckling gått i länder som England, USA och Nya Zeeland och därmed bygger en stor del av forskningen kring konsekvenserna av dessa reformer på undersökningar från just dessa länder.

Ball (2003) argumenterar för en pågående *omprofessionalisering* av lärare i västvärlden eftersom “new roles and subjectivities are produced as teachers are re-worked as producers/providers, educational entrepreneurs and managers” (Ball 2003, s. 218). Hans argumentation går ut på att samtida utbildningsreformer inte bara syftar till att förändra strukturen på världens utbildningssystem, utan också att förändra synen på vad en lärare är och vad det innebär att undervisa. Ett marknadsanpassat skolsystem behöver en ny typ av lärare, vilka är experter på att maximera sina prestationer i förhållande till de mål som ska uppnås. Excellens och förmågan till ständig förbättring i relation till kontinuerligt förändrade förutsättningar är utmärkande drag för denna ”nya” lärare, vars fokus helt och hållet bör vara på att maximera sina egna och elevernas prestationer i förhållande till externt uppsatta mål. Hargreaves (2000) ger en liknande bild av läraryrkets utveckling men väljer att kalla processen för *deprofessionalisering* istället eftersom han menar att de i det performativa samhället så utbyggda övervakningssystemen har “...subjected teachers to the micro-management of ever-tightening regulations and controls that are the very antithesis of any kind of professionalism” (Hargreaves 2000, s. 168-169).

Baserat på omfattande forskning kring förändringar av läraryrket i England hävdar så Ball att det förekommer en organiserad politisk ansträngning att förändra läraryrket både som yrkesmässig praktik och som mental föreställning. I syfte att samla stöd för diverse reforminitiativ har skolan och lärarna utmålats som misslyckade och i behov av hårdare reglering och kontroll (Helsby 1999). Just detta har också varit ett framträdande drag i den svenska skolpolitiska debatten under senare år, då bland annat utbildningsministern anklagats för att ha använt vetenskapliga undersökningar på felaktiga grunder i syfte att måla upp bilden av den svenska skolan som en skola i förfall för att med hjälp av det samla stöd för de politiska åtgärder regeringen anser nödvändiga för att vända utvecklingen. Lärarnas misslyckande spelar en central roll i den kritik som framförs mot skolan, inte bara av regeringen utan också av lärarnas egna fackförbund, tidningars ledarsidor och, i allt större utsträckning, också den socialdemokratiska oppositionen inom ramen för dagens svenska skolpolitiska debatt.

Behovet av nya lärare i den svenska skolan: ett nedslag i den svenska skoldebatten

Inom ramen för ett mindre forskningsprojekt undersöktes, med utgångspunkt i resonemangen ovan, debatt- och ledarsidor rörande lärare i tre svenska tidningar¹⁶ under året 2007. Precis som i de rapporter som publicerats av OECD i syfte att förbättra standarden på världens lärare utgår den svenska skolpolitiska debatten ifrån att lärarna är den enskilt viktigaste faktorn för elevers skolresultat. Bland annat hävdar dåvarande skolminister Jan Björklund, tillsammans med dåvarande utbildningsministern Lars Leijonborg att en bra skola, och implicit bra lärare "...är en nödvändighet om Sverige ska klara sig bra i globaliseringsens tid" (Björklund & Leijonborg 2007-04-20). Föga förvånande hävdar de båda lärarfackens ordföranden att lärarna är Sveriges viktigaste yrkesgrupp (Fjelkner & Preisz 2007-10-16) och på ledarsidan i Svenska dagbladet understryker P.J. Anders Linder (2007-08-21) be-

¹⁶ Dagens nyheter, Svenska dagbladet och Dalademokraten. Exempelen i denna text utgör endast en liten del av de artiklar som analyserats.

tydelsen av kompetenta lärare för Sveriges framtid som kunskapsnation.

Lika eniga som deltagarna i den svenska skolpolitiska debatten är i fråga om lärarnas stora betydelse är de när det gäller det faktum att dagens svenska lärare inte lever upp till de krav som samhället måste ställa. Det genomgående temat i materialet är att det svenska utbildningssystemet, och dess lärare, håller på att förfalla. Dalademokratens ledarsida påstår, bland annat, att allt för många lärare "...saknar vetenskap om hur de ska förhindra mobbing eller hjälpa barn som far illa hemma" (2007-10-09). Ett annat viktigt genomgående argument är att lärarna har för dåliga ämneskunskaper och att de därmed är oförmögna att sammanföra teori och praktik på ett sätt som fångar elevernas intresse (Svenska dagbladet 2007-01-12; Fjelkner 2007-02-13; Wiklund 2007-08-14). Dessutom återkommer lärarnas tillkortakommanden gällande att upprätthålla disciplinen i klassrummen (Enkvist 2007-11-08) och problemet med elevernas rättssäkerhet vid betygssättning (Nyberg 2007-06-08) som områden i behov av förbättring. Sammanfattningsvis målas en bild upp av den svenska skolan som i behov av kraftiga reforminitiativ. Lärarnas misslyckande anses resultera i ett skolsystem inom vilket eleverna inte får tillräckliga ämneskunskaper, där svaga elever lämnas åt sitt eget öde och där bristen på förmåga att upprätthålla ordning och disciplin är ett framträdande drag. Fråga är vem som ska hållas ansvarig för denna utveckling? I denna fråga framkommer både likheter och skillnader i det analyserade materialet.

Den mest genomgående argumentationslinjen drivs av liberala politiker med stöd i de stora dagstidningarnas liberala ledarsidor och går i korthet ut på att roten till dagens situation inom det svenska skolsystemet står att finna i årtionden av socialdemokratisk skolpolitik. Denna anses ha resulterat i ett skolsystem och framförallt en lärarutbildning inom vilka en "flumpedagogik" karaktäriserad av fokus på social kompetens och låga krav fått fäste på bekostnad av utbildning av effektiva lärare med gedigna ämneskunskaper. I sin kritik av lärarutbildningarna får denna argumentationslinje stöd av de båda lärarfacken (Linder 2007-04-29; Ekdal 2007-06-22; Fjelkner 2007-02-13). Till och med den socialdemokratiska tidningen *Dalademokraten* stämmer

in i kritiken mot lärarutbildningarna, om än från en något annorlunda utgångspunkt (Wiklund 2007-08-15).

Även om kritiken mot lärarutbildningarna genomgående anses vara den främsta orsaken till skolsystemets misslyckande framkommer också andra orsaker, vilka är mer färgade av vem som framför dem. Lärarfacken menar exempelvis att kommunerna underfinansierat skolsystemet och därmed bidragit till lärares dåliga löneutveckling och medföljande låga samhällsstatus (Fjelkner & Preizs 2007-10-16). *Dalademokraten* argumenterar dessutom för att införandet av skolpeng och friskolor underminerat kvalitén i de offentliga skolorna med resultatet att det uppstått klassbaserade skiljelinjer inom skolsystemet vilket primärt drabbat arbetarklassbarn (Wiklund 2007-11-13).

När det gäller vilka åtgärder som anses nödvändiga för att vända denna utveckling finns klara kopplingar till den utbildningsdiskurs som ovan beskrevs som *kunskapsekonomin* och dess fokus på konkurrens och ökad ansvarsyldighet i syfte att skapa effektiva skolor och lärare. En nyckelroll i detta spelar skapandet av en ny lärarutbildning inom vilken studenterna skall utbildas till att bli effektiva lärare med fokus på specifika åldersgrupper såväl som ämnen. Om skolan skall kunna utbilda de elever Sverige behöver för att fortsätta vara en konkurrenskraftig kunskapsnation på den globala marknaden är det en nödvändighet att svenska lärare blir bättre. För detta krävs en utbildning fokuserad på kunskap och disciplin och som utgår från klart definierade mål vilka kan och bör utvärderas kontinuerligt. Detta anses vara en förutsättning för att öka lärares status i samhället, vilket i sin tur anses vara en förutsättning för att få de bästa studenterna att vilja bli lärare i framtiden och för att svenska elevers resultat i internationella utvärderingar så småningom skall förbättras.

Avslutning: mot ett nytt läraryrke?

Baserat på omfattande forskning kring lärare i England hävdar både Ball (2008) och Helsby (1999) att det förekommer en politisk ansträngning syftande till att förändra innebörden i vad det är att vara

lärare. En vanlig strategi, som exemplifierats ovan, i denna strävan är att utmåla lärarna och skolan i stort som misslyckade och i behov av omfattande förbättringsåtgärder och åtföljande kontrollsystem i syfte att garantera undervisningskvalitén i systemet. I England har detta resulterat i ett system där den externa kontrollen av lärares arbete i form av exempelvis fler standardiserade prov och inspektioner kommit att göra yrkesutövandet allt mer tekniskt och således mer fokuserat på att maximera elevernas resultat i förhållande till dessa externa kontrollstationer. Denna utveckling ligger väl i linje med de riktlinjer som OECD slår fast gällande behovet av att utveckla lärares effektivitet. En sådan effektivitetsdiskurs kräver ett väl fungerande system av utvärderingsmekanismer så att effektiva skolor/lärare kan skiljas från mindre effektiva sådana; något som dessutom tjänar sitt syfte väl inom ramen för ett konkurrensutsatt skolsystem. För att konkurrensen mellan skolor ska ge önskad effekt, dvs. utslagning av skolor som inte håller måttet, krävs att föräldrar och elever har tillgång till information gällande hur väl vissa skolor lyckas i förhållande till andra. Dessutom bidrar utbyggnaden av kontrollsystem, som är en central del av det performativa samhälle som Ball diskuterar, till statens möjlighet att styra skolan med hjälp av nya och mer indirekta styrningsteknologier, vilka är väl anpassade till de avregleringar och decentraliseringar som följt av skolans marknadsanpassning (Ball 2003). Behovet av ökad kontroll över utbildningssystemens outputsida inom ramen för kunskapsekonomin är, som diskuterats ovan, en grundläggande orsak till de senaste årens allt större politiska intresse för skola, utbildning och framförallt de problem som dessa förknippas med.

Det framstår som tydligt att skolan, liksom det svenska samhället i stort, genomgår en omfattande förändringsprocess. I syfte att kontrollera den ökade osäkerhet som är en inneboende del av ett framväxande senmodernt samhälle (Giddens 1990) karaktäriserat av globalisering och snabb, oupphörlig förändring växer en allt mer omfattande kontrollapparat fram, inte minst i relation till skolans verksamhet och lärares arbete. Dessa samhällsförändringar har dessutom ännu mer långtgående konsekvenser av betydelse för skolans lärare. Som framgår av flera artiklar i denna rapport har de senaste årtiondenas utveckling inneburit betydande förändringar också för synen på barn, barn-

dom/ungdom och föräldraskap och dessa kategoriers relation till och inflytande över skolan som institution. Att innebörden i att vara lärare förändras under dessa omständigheter är knappast varken förvånande eller problematiskt, snarare helt nödvändigt. Intressant att studera är dock hur denna förändring sker, och på vems initiativ? Politikens allt större intresse för att styra och kontrollera lärares arbete innebär en utmaning för lärares professionella autonomi och möjligheter att själva påverka yrkets framtida utveckling och vad som skall anses utgöra kvalitet i utbildningssammanhang. Vad denna utveckling kommer att resultera i och vad det kommer att innebära att vara lärare i framtiden är inte självklart. Däremot är det ett både intressant och viktigt område för utbildningsforskare att engagera sig i – idag såväl som i morgon.

Referenser

- Ball, S. J. (2008). *The Education Debate* Bristol: The Policy Press.
- Ball, S. J. (2007). *Education Plc* London: Routledge.
- Ball, S. J. (2003). "The Teacher's soul and the terrors of performativity". In: *Journal of Education Policy* Vol. 18(2) p 215-228.
- Barber, M. & Mourshed, M. (2007). How the world's best school systems come out on top [www.nctq.org/p/publications/docs/mckinsey_education_report.pdf].
- Carlgren, I. & Klette, K. (2008). "Reconstructions of Nordic Teachers: Reform policies and teachers' work during the 1990s". In: *Scandinavian Journal of Educational Research* Vol. 52(2) p 117-133
- Cerny, P. G. (1997). "Paradoxes of the Competition State: The Dynamics of Political Globalization". In: *Government and Opposition* Vol. 32(2) p 251-274.
- Dale, R. (1999). "Specifying Globalization Effects on National Policy: A Focus on the Mechanisms". In: *Journal of Education Policy* Vol. 14(1) p 1-17.
- Giddens, A. (1990). *The Consequences of Modernity* Cambridge: Polity.
- Green, A. (1997). *Education, Globalization and the Nation State* London: Macmillan Press Ltd.
- Hargreaves, A. (2000). "Four Ages of Professionalism and Professional learning". In: *Teachers and Teaching: History and Practice* Vol. 6(2)
- Helsby, G. (1999). *Changing Teachers' Work* Buckingham: Open University Press.
- Lingard, B. & Ozga, J. (2007). Introduction: Reading Education policy and Politics. In: *The RoutledgeFalmer Reader in Education Policy and Politics*. Lingard, B. & Ozga, J. (eds.). New York: Routledge p 1-8

- OECD (2009). *Education Today the OECD Perspective* [<http://browse.oecdbookshop.org/oecd/pdfs/browseit/9609021E.PDF>].
- Scholte, J. A. (2005). *Globalization: A Critical Introduction* New York: Palgrave Macmillan.
- Scholte, J. A. (2001). "The Globalization of World Politics". In: *The Globalization of World Politics An Introduction to International Relations* (2nd edition). Baylis, J. & Smith, S. (eds.). Oxford: Oxford University Press p 13-32.
- SOU 2008:52. *Legitimation och skärpta behörighetsregler. Betänkande av Lärarutredningen – om behörighet och auktorisation* Stockholm: Utbildningsdepartementet.
- SOU 2008:109. *En hållbar lärarutbildning. Betänkande av Utredningen om en ny lärarutbildning* Stockholm: Utbildningsdepartementet.
- Sörlin, S. & Vessuri, H. (2007). "Introduction: The Democratic Deficit of Knowledge Economies" p. 1-33. In: *Knowledge Society vs. Knowledge Economy: Knowledge, Power and Politics*. Sörlin, S. & Vessuri, H. (eds.). New York: Palgrave Macmillan.

Artiklar ur analyserade dagstidningar

- Björklund, Jan & Leijonborg, Lars 2007-04-20. *"Vi satsar 3,5 miljarder på högre lärarkompetens"* Debatt Dagens nyheter
<http://www.dn.se/DNet/road/Classic/article/0/jsp/print.jsp?&a=641085> Datum: 2008-05-08.
- Dalademokraten, 2007-10-09. *"En skola för alla"* Ledarsidan
<http://www.dalademokraten.se/PrintArticle.aspx?pageLink=25483>
Datum: 2008-05-08.
- Ekdal, Niklas, 2007-06-22. *"En ny fördelningspolitik"* Signerat Dagens nyheter
<http://www.dn.se/DNet/road/Classic/article/0/jsp/print.jsp?&a=664168> Datum: 2008-05-08.
- Enkvist, Inger, 2007-11-08. *"Bryt med flumpedagogiken"* Brännpunkt Svenska dagbladet
http://www.svd.se/opinion/brannpunkt/artikel_573491.svd Datum: 2008-05-08.
- Fjellkner, Metta, 2007-02-13. *"Det behövs en totalöversyn av svensk lärarutbildning"* Debatt Dagens nyheter
<http://www.dn.se/DNet/road/Classic/article/0/jsp/print.jsp?&a=617007> Datum: 2008-05-08.
- Fjellkner, Metta & Preisz, Eva-Lis, 2007-10-16. *"Vårt utbildningssystem håller på att haverera"* Debatt Dagens nyheter
<http://www.dn.se/DNet/road/Classic/article/0/jsp/print.jsp?&a=704786> Datum: 2008-05-08.
- Linder, Anders P J, 2007-04-29. *"Dåliga lärare skall inte ha bättre betalt"* Ledarsidan Svenska dagbladet
[http://www.svd.se/opinion/ledarsidan/artikel_222949.svd] Datum: 2008-05-08.

- Linder, Anders P J, 2007-08-21. *"Nu skall lärarna få lära för livet"*
Ledarsidan Svenska dagbladet
http://www.svd.se/opinion/ledarsidan/artikel_255071.svd
Datum: 2008-05-08.
- Nyberg, Lena, 2007-06-08. *"Ge alla elever rätt att få betygen omprövade"* Debatt Dagens nyheter
<http://www.dn.se/DNet/road/Classic/article/0/jsp/print.jsp?&a=658725> Datum: 2008-05-08.
- Svenska dagbladet, 2007-01-12. *"Det viktiga är att lärarna lär sig mer"* Ledarsidan
http://www.svd.se/opinion/ledarsidan/artikel_190863.svd Datum: 2008-05-08.
- Wiklund, Sofie, 2007-08-14. *"Grattis regeringen – ni har lite vett innanför pannbenet"* Ledarsidan Dalademokraten.
<http://www.dalademokraten.se/PrintArticle.aspx?pageLink=21506>
Datum: 2008-05-08.
- Wiklund, Sofi, 2007-08-15. *"En sämre skola"* Ledarsidan Dalademokraten.
<http://www.dalademokraten.se/PrintArticle.aspx?pageLink=21671>
Datum: 2008-05-08.
- Wiklund, Sofie, 2007-11-13. *"Ideologiskt snedsteg eller en framtida politik?"* Ledarsidan Dalademokraten.
<http://www.dalademokraten.se/PrintArticle.aspx?pageLink=35424>
Datum: 2008-05-08.